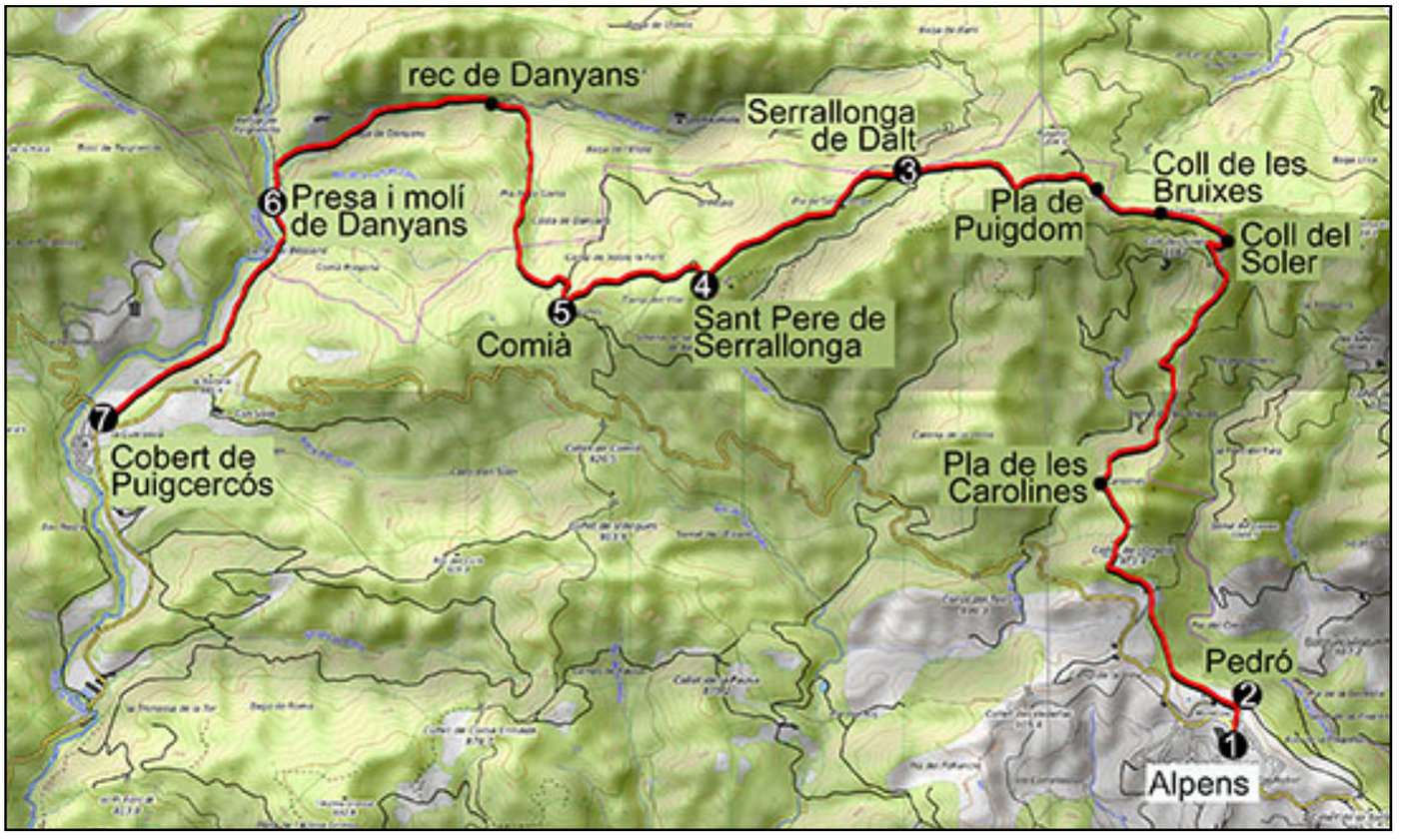
Comarques de Lluçanès (Alpens) i Berguedà (Cobert de Puigcercós). 12/12/2026

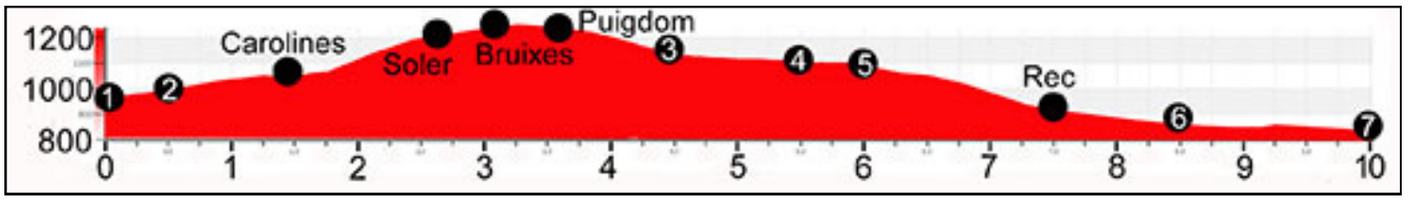
Alpens, Sant Pere de Serrallonga i cobert de Puigcercós

Associació Excursionista d'Etnografia i Folklore

c. Pou de la Figuera,15, bxs. 08003 Barcelona - tel: 623 422 942

infoaeef@gmail.com - www.aeef-barcelona.org/activitats

FITXA TÈCNICA

Sortida i arribada de Barcelona: Xamfrà dels carrers Consell de Cent i Lepant) (Metro L2 Monumental, a 100 metres, i L5 Sagrada Família, a 300 metres, i Tram F4 Monumental).

Hora de sortida: 7:00 h

Menjars a càrrec dels/les participants: Esmorzar en àrea de servei o similar i dinar al final de la caminada.

Longitud: 10,000 km. **Durada:** 3.30 h . **Desnivell acumulat:** 410 m de pujada i 515 m de baixada.

Itinerari: Alpens (1), pedró de Sant Antoni (2), Pla de les Carolines, coll del Soler, collet de les Bruixes, Pla de Puigdom, Serrallonga de Dalt (3), Sant Pere de Serrallonga (4), Comià (5), rec de Danyans, presa i molí de Danyans (6), Riera de Merlès (7) i Cobert de Puigcercós (7).

Recorregut a peu:

D'Alpens sortirem del costat del monument de la dansa Alpensina, a la carretera BP-4654, pujarem pel c. Sant Antoni en direcció nord-est, aviat girarem a l'esquerra pel c. Rocadepena i tot seguit continuarem pel c. del Pla del Taume que en sortir de la població passa a ser una pista de terra que ens portarà al pedró de Sant Antoni, on la pista gira a l'esquerra i aviat deixarem a l'esquerra el mas Montjuïc i seguirem per un camí a la dreta poc evident que entra al bosc i puja suau; més endavant arribarem a una pista que per l'esquerra prové de la carretera BP-4654 i la seguirem a la dreta, després de deixar a l'esquerra la masia Torrats, deixarem la pista i pujarem a l'esquera per un camí que entra al bosc, més endavant deixarem a la dreta el coll de l'Oració i seguirem pel denominat pla de les Carolines, després de diverses bifurcacions prendrem un camí carener i arribarem al coll del Soler i poc després al collet de les Bruixes, per aquest camí arribarem al pla de Puigdom, deixarem a la dreta l'accés a la masia de Puigdom i començarem la davallada per la pista que ens portarà la masia de Serrallonga de Dalt i per camí carener amb poc desnivell arribarem a Sant Pere de Serrallonga; continuarem per la pista que seguíem i poc abans d'arribar a l'accés a la masia de Comià prendrem una pista a la dreta, que més endavant la deixarem per prendre un camí a l'esquerra que de primer bordeja el bosc i més endavant i entra decidit; en el pla de la Garsa prenem un camí a l'esquerra, nord, que ens portarà al rec de Danyans, on arribarem a una pista i la seguirem a l'esquerra amb el rec a l'esquerra, més endavant deixarem a la dreta l'accés al mas Danyans i continuarem per la pista que seguíem, girarem a l'esquerra i tornarem a creuar el rec, deixarem una pista a l'esquerra i amb un gran camp de conreu a l'esquerra arribarem a la presa i al molí de Danyans, que ens quedaran a la dreta en el curs de la riera de Merlès i seguirem per la mateixa pista fins al Cobert de Puigcercós.

PUNTS INTERESSANTS DE L'ITINERARI

Alpens

El 3 de maig de 2023 el municipi, que fins aleshores formava part de la comarca d'Osona, va passar a integrar-se a la nova comarca del Lluçanès.

El nom, escrit en antics documents *Pinnos, Pintos* i *Pens*, sembla derivar de *penna* o penya, concretament de la roca de Pena, propera a la població. Tot el terme pertanyia a la demarcació del castell de la Guàrdia de Ripoll, prop del santuari de Santa Margarida de Vinyoles. La notícia més antiga és del 1074, any en què el noble Folc llegà al monestir de Ripoll un mas situat a Sancta Maria de Pintos. El monestir, ja de bon principi el senyor alodial més important del terme, fou senyor total quan l'abat Ramon de Savarrés adquirí el 1363 la jurisdicció de tot el terme del castell de la Guàrdia (amb les seves nou parròquies), que fou cedit com a dotació del monjo cellerer de Ripoll.

El poble d'Alpens començà a ser ben conegut a finals del segle XVI, gràcies a l'arxiu parroquial; tenia aleshores 15 famílies, i s'inicià una notable creixença, que portà fins al 1788. Als segles XVII i XVIII adquirí l'actual traçat de carrerons estrets amb cases de pedra de bonics portals i finestres amb llindes amb les dates d'edificació i els noms dels constructors. És remarcable l'harmoniosa plaça allargada, amb edificis de pedra uniformes, que ha sofert desencertades renovacions. La causa principal del creixement fou la indústria menestral de la parairia; abans del 1638 ja tenia una confraria gremial de paraires i teixidors, sota el patronatge de Sant Cristòfol, amb altar propi a l'església parroquial. El 1765 hi havia 10 fabricants de llana i 15 telers, que donaven feina a 20 paraires, 15 teixidors, 8 aprenents, 62 dones, dedicades a filar, i 18 nens, dedicats a fer rodets. En època moderna havia tingut una fàbrica de teixits de cotó, amb 100 telers, que tancà el 1967. Una moderna indústria tèxtil del grup Sativel (1973) ocupà una gran part de la població, sobretot el sector femení durant uns anys.

L'església parroquial de Santa Maria.- És un edifici barroc-neoclàssic, molt modificat. Reedificada des del 1708,

cremada durant la Primera Guerra Carlina (1833-40) i restaurada en 1840-45, guarda l'altar major i algun altar lateral del segle xvi, d'escàs valor; la capella Fonda o del Santíssim és del 1846. El campanar (segles XV-XVI) fou renovat a la part superior o balustrada el segle XVIII.

Capella romànica de Sant Pau de Colomer.- Coneguda des de 1190 dins la demarcació de l'antiga vila rural de Terrades, avui totalment desconeguda i reemplaçada pel gran mas del Colomer, és un edifici molt transformat (1757, 1887, 1947) que conserva íntegres la nau i l'absis romànics del segle XII; l'absis fou decorat el 1947 amb pintures de Pau Macià.

El Manelic.- Escultura realitzada amb ferro forjat situada sobre una base de pedra que forma una font, amb una maneta de ferro per elevar l'aigua a la part posterior.

L'escultura és de petites dimensions, d'uns 70 cm d'alçada. La meitat és uns suports amb ondulacions i recargolaments i l'altra meitat una figura humana amb detalls ben característics, com un bastó i una capa, així com la mateixa vestiment

El Manelic, protagonista de l'obra "Terra Baixa", té les característiques del pastor de muntanya.

És un exponent d'artesania popular d'un escultor "anònim" dins l'art català, però molt valorat pels veïns d'Alpens.

Dansa Alpensina.- L'inici d'aquesta dansa està datat fa més de dos-cents anys. És una dansa cerimonial que té els seus orígens en una època de prosperitat econòmica de la vila, amb una societat dominant de tipus senyorial, en una època de gran esplendor dels gremis de teixidors i filadors i dels paraires del municipi.
El monument a la Dansa Alpensina és una escultura de ferro que representa l'espectacular "Aixecada" d'aquesta dansa cerimonial tradicionals es balla a la plaça Major del poble des de finals del segle XVIII. L'executen joves del poble per la Festa Major, en honor als patrons Sant Cosme i Sant Damià. L'Aixecada, el moment més famós de la dansa, és quan els nois aixequen les noies enlaire; és una obra col·lectiva feta per diversos artistes del ferro.

Pedró de Sant Antoni

Es tracta d'un pedró orientat al sud, al nucli urbà, de planta quadrangular elevat en una plataforma a la que s'accedeix a través de tres graons per cada costat. El teulat és de pedra, té forma piramidal amb quatre vessants, un ràfec de pedra que l'envolta i està coronat amb una creu de ferro amb una corona d'espines. El pilar és de maçoneria de pedres força regulars. Al centre hi ha una fornícula amb forma d'arcada i una reixa de ferro forjat decorada amb un motiu floral al centre i la data de 1894. A l'interior hi ha la imatge de Sant Antoni.
Una placa ceràmica amb una pregària i la inscripció 1798–1894, que recorda les diferents etapes de l'oratori.
A la part posterior del pedró hi ha una font urbana amb una aixeta i una pica de pedra. L'aigua de la font es canalitza cap a una bassa que hi ha a pocs metres al darrera.

Serrallonga de Dalt

La masia apareix documentada en el llibre de consueta de 1638 La construcció actual, però, correspon probablement a una edificació del segle XVIII amb importants reformes els últims anys.
Es tracta d'una masia de mitjanes dimensions formada per un volum principal de planta rectangular i un cos adossat lateralment fruit d'una ampliació, ambdós formats de planta baixa, primer pis i golfes. Els murs de càrrega són de maçoneria de pedra amb carreus treballats a les cantonades i arrebossat en algunes parts i té la teulada de doble vessant amb aigües a la façana principal.
El paller és una construcció de planta rectangular i coberta a doble vessant. Els murs són de pedres irregulars i poc morter i el teulat, de teula àrab, es sustenta per dos pilars també de pedra.

La façana principal presenta dues grans obertures a la part superior i una porta a la part inferior dreta, amb llinda de fusta. El nom de Serrallonga es comparteix amb la propera església romànica de Sant Pere de Serrallonga i amb la masia, també propera de Serrallonga de Baix. Aquest lloc apareix documentat ja el 938-982 com a propietat de Matamala però el nom de Serrallonga és dels segles XIII-XIV. Tot i que no resten elements de les construccions medievals de les masies de Serrallonga les actuals construccions en provenen.

Presa i molí de Danyans

Restes d'un antic molí fariner que s'han arranjat mínimament per allotjar una petita central elèctrica que proporciona llum a la veïna casa de Puigcercós.
De l'antic molí només es conserva la planta baixa del que fou el casal moliner, així com la part del mur de la bassa, i el carcau, fet de maçoneria irregular del segle XVIII, pròpia d'aquestes senzilles construccions popular de muntanya.
El 1974 Joan Puigcercós comprà a carta de gràcia el molí fariner i bataner de Danyans a Manuel Puigcercós, moliner de la parròquia de Sant Julià de Palomera per 6700 lliures, prèvia autorització de l'intendent del principat i de Josep Font i la seva muller de Girona que hi tenien drets. L'ús del molí fou confirmat el 1813.

Sant Pere de Serrallonga

Església preromànica, parròquia rural esmentada en el 951, amb el nom de 'Sancti Petri'. Coneguda almenys fins al segle XIII com de Vilallonga, avui pertany al municipi d'Alpens.
Situada dins l'antic terme del castell de la Guàrdia, en el lloc antigament anomenat Vilallonga. Aquest nom apareix documentat el 938-982 com afrontació de la propietat de Matamala, que posseïa el monestir de Ripoll. El nom de Serrallonga és del segle XIII-XIV i bé donat pel mas Serrallonga proper a l'església. L'església de Sant Pere apareix en les relacions parroquials del bisbat de Vic entre 1025 i 1050 i en una llista del segle XIII. La pèrdua de població del segle XIV li va fer perdre la categoria de parròquia per passar a ser sufragània de Santa Maria d'Alpens fins a 1686. Edifici d'una sola nau amb capçalera rectangular.

de perfil ultrapassat amb impostes simples i lleuger avançament de muntants.Els murs de les naus tenen dues grans arcades formeres. L'actual coberta és del 1837, amb embigat i teules àrabs. L'absis és més baix que la nau i està cobert amb volta de canó. La porta està situada en el mur meridional i està formada per un arc. Adossada al cantó de tramuntana hi ha una sagristia rectangular construïda el 1837.
Conté un altar adossat fet de fusta pintada datat de la segona remodelació de l'església, duta a terme el 1627.
Guixeria (element ornamental fet de guix).- De forma ovalada que volta una inscripció referent a la reforma de l'església. Està decorada amb orla vegetal a la part exterior i amb motius de ditada a la part interior. A la part inferior hi ha una conxa i està coronada amb fulla d´acant. A la part central de la guixeria hi ha un escut mitrat amb dues claus de Sant Pere, al voltant del qual hi ha una inscripció.

Riera de Merlès

És un corrent fluvial que neix prop del Molí de Moreta a la confluència de la Riera del Molí i del Torrent de l'Estanys que davallen dels Rasos de Tubau, als termes municipals de les Llosses i Sant Jaume de Frontanyà.
El seu curs transcorre per municipis amb poca població i això fa que tingui un atractiu paisatgístic i natural força rellevant, ja que el paisatge s'ha modificat molt poc.
Depenent de l'alçada del terreny, l'orientació i la proximitat amb el curs d'aigua, a la vall de Merlès es troben diferents tipologies de boscos i d'espècies d'arbres.
A part de l'explotació agrícola i ramadera, que és i ha estat la principal activitat de les masies, històricament també s'ha donat a la vall de Merlès l'aprofitament del seu cabal per fer funcionar fargues i molins fariners.
Hi ha una sèrie d'elements característics dels molins que han donat una fesomia pròpia al curs de la riera de Merlès: la reclosa, que antigament era construïda amb una paret de roques aguantada per troncs; el canal que desviava l'aigua de la riera cap a la bassa, i des de la bassa sortia el rec.

Cobert de Puigcercós

Construcció de mitjans segle XIX a la qual s'hi ha afegit, al llarg del segle XX, diferents ampliacions amb l'objectiu de guanyar espai per a poder desenvolupar les funcions de restaurant.
L'estructura original queda gairebé amagada al sector de ponent i es tracta d'un cos rectangular, de planta baixa, un pis i sota coberta, amb teulada de dues vessants.
Era una masoveria de Puigcercós que arran de la transformació del camí en carretera a començaments del segle XX es va transformar en un hostal, molt concorregut per viatgers, boletaires, excursionistes i caçadors.

En el decurs de l’excursió, en cas de necessitat truqueu al 616 672 173